

ako chápať „agresivitu“, či ako moment alebo opak tvorivosti. J. Ciger vraví, že nevyučuje agresivitu z normality a zdôrazňuje, že vývin, keď narazí na prekážky, odstraňuje ich. V tom však nie je nijaký logický, ale iba ak dialektický rozpor. Azda by sa dalo povedať, že ideálnym normálnym stavom by bol stav pokojnej tvorivosti. M. Z.

RAKÚSKY FILOZOF PREDNÁŠA PRE SFS

Na pozvanie Katedry filozofie Filozofickej fakulty UK bol v dňoch 5.—10. marca t. r. na pracovnej návšteve v Bratislave profesor dr. Erich Heintel, riaditeľ I. filozofického inštitútu Štátnej univerzity vo Viedni. Pri tejto príležitosti mal aj dve prednášky pre Slovenskú filozofickú spoločnosť (druhú usporiadala SFS v spolupráci s Katedrou filozofie FFUK). Témou prvej prednášky, ktorá sa konala 7. marca, bol problém *svedomia a dejín u Hegla*. Ťažiskom prednášky bol rozbor Heglovho poňatia rozumnosti dejín a jeho postavenie problému dialektiky svedomia a dejín. Diskusia (J. Cibulka, J. Ciger, S. Štúr, E. Városová, E. Bodnárová) sa sústredila najmä na otázky vzťahu Heglovho a aristotelovského, resp. Tomášovho chápania poriadku a rozumnosti, na problém vzťahu Kantovho a Heglovho riešenia nastoleného problému, na hranice použiteľnosti riešenia tohto problému u uvedených mysliteľov pri dnešnom chápaní človeka ako otvoreného systému (akokoľvek ešte nie dosť vyhranenom a jasnom), na problém relatívnej autonómnosti morálky atď.

Dňa 8. marca prednášal prof. Heintel na tému *Pojem u Hegla*. Upozornil najmä na určitú nevyrovnanosť Heglovho učenia o pojme, ktorá vyplýva z toho, že transcendentálno-dialektický a ontologicko-dialektický aspekt nie je tu v podstate sprostredkovaný. Dokumentoval to na pojme vývinu, ale najmä na Heglovom chápaní „existujúceho pojmu“. Diskusia (J. Kocka, V. Filkorn, L. Hanzel, J. Cibulka) poukázal na naivno-realistické dôsledky — v zvlgarizovanom marxizme — primitívneho chápania Heglovej ontologizácie pojmu, na rozdiely medzi Kantovým a Heglovým poňatím možností transcendentálnej metódy a na problémy interpretácie Kanta a Hegla všeobecne, na možnosti inšpirovania sa u Hegla pri riešení dnešného sporu antropologizmu a scientizmu, na zásadné prehĺbenie pojmu vývinu u Hegla v porovnaní s Aristotelom a na ďalší pokrok v tomto smere v Marxovej dialektike atď.

Diskusné vystúpenia našich filozofov i obsírne odpovede prof. Heintela potvrdili nielen závažnosť pertraktovanej problematiky, ale aj mimoriadnu osožnosť a potrebnosť podobných stretnutí. M. Z.